

УДК 373.21(73)+373.21(71)

І. Р. Рудницька-Юрійчук

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

РОЛЬ СПІВПРАЦІ ДОШКІЛЬНОЇ УСТАНОВИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ДІАСПОРІ США І КАНАДИ

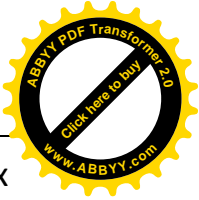
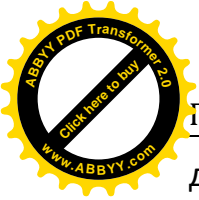
У статті розглянуто особливості організації та спільної діяльності батьків та вихователів українського дитячого закладу в діаспорі США і Канади. Автор наголошує на необхідності тісної співпраці виховного закладу з сім'єю, мотивуючи цей факт покращенням якості навчально-виховного процесу в українському дитячому садку.

Ключові слова: українська діаспора, дошкілля, навчально-виховний заклад, завдання, співпраця, батьки, діти дошкільного віку, форма роботи, педагог.

Постановка проблеми. Сучасні дитячі дошкільні заклади в Україні стають відкритими для батьків, дітей і громадськості. Вони все більше уваги приділяють освіті й вихованню батьків, вважаючи її одним із принципово важливих чинників успішного розвитку й виховання дітей. В умовах діаспори така необхідність загострюється, адже без повної та відкритої співпраці педагогічного колективу і батьків вихованців неможливо досягти у повній мірі жодної із намічених навчально-виховним закладом цілей – закладати основи формування гармонійно розвиненої особистості, її етнічної свідомості, готовність сприймати і примножувати духовні скарби української нації.

Аналіз актуальних досліджень. Розвиток національної освіти ХХ ст. в українському зарубіжжі США та Канади досліджували науковці української діаспори та України – Г. Бигар, М. Вербова-Онух, А. Горохович, О. Палійчук, І. Петрів, С. Романюк, І. Руснак, І. Стражнікова, Р. Чумак та інші. Проблематикою українського дошкілля за межами материзни займалися А. Богачевська, І. Головінський, М. Долішна, А. Книш, Б. Мончак, І. Пеленська та ін. На важливості співпраці батьків із навчально-виховними закладами наголошували в своїх працях і практичній діяльності Я. Грабовенська-Телепко, О. Климишин, С. Магус, М. Щука. Цінуючи результати наукових досліджень вищеназваних науковців, вважаємо за доцільне глибше дослідити й обґрунтувати необхідність тісної співпраці батьків із українськими навчально-виховними закладами (садочками, світличками, передшкіллям) у західній діаспорі.

Мета статті – довести важливість співпраці батьків вихованців

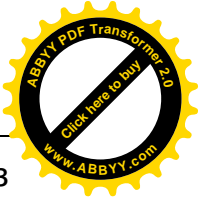
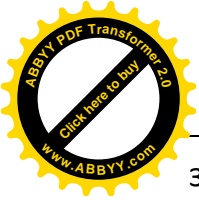
дитячих садків із педагогами в українській діаспорі та проаналізувати їх роль у покращенні роботи навчально-виховних закладів.

Виклад основного матеріалу. Вихователі дітей дошкільного віку в українській діаспорі глибоко переконані, що садок не може створити дива без старань і намагань батьків, зокрема матері. Якщо батько й мати легковажать рідною мовою і в їх родині панує іноземна мова, не українська, то їх діти, швидше за все, не матимуть багато користі з дитячого садка.

Діти в умовах діаспори відвідують український садок раз, або, у кращому випадку, два-три рази на тиждень і перебувають тут кілька годин. За такий короткий час вихователь, хоч як би він не старався, не може змінити дитини, навчити її мови. «Тому, – наголошує С. Магус, – для добра дитини мама мусить стежити, щоб розмовною мовою в родині була своя рідна мова. Садок не може замінити дому, а може тільки доповнити виховні старання матері. Тому потрібна повна кооперація матерів з роботою садівнички» [4, 22].

Щоб дитяча світличка розвивалася, а дитина її любила і відвідувала із задоволенням, потрібно, щоб батьки вихованця віддали їй належне місце у родині, членом якої є дитина. Батьки повинні виплекати у дитини зацікавлення світличкою, бажання туди ходити – ціла родина повинна ніби нею жити. День, коли дитина іде до світлички, повинен бути відповідно підкреслений, належно підготовлений. Дитина знає, що в той день немає ніяких інших занять – вона іде до світлички і там зустріне своїх друзів. Щоб таку атмосферу виплекати, батьки повинні активно цікавитися всіма подіями у світличці: що нового дитина навчилася у світличці, з чим новим познайомилась, яким новим словом збагатила свій словник, а також допомогти дитині ці слова вживати, розмовляючи з нею українською мовою. Пісеньку, що дитина вивчила, співати з нею знову і знову, забаву чи гру, яку діти виводили у світличці, вивести дома. Дітям дуже подобається грати з батьками, співати пісень. Вони із задоволенням повторюють вивчені у світличці віршики у такій атмосфері, розповідають казку, чи завершують малюнок, розпочатий вранці з друзями.

Українсько-американські педагоги наголошують, що на словник дитини, на чистоту мови необхідно звертати увагу вдома. Коли дитина засвоює нове слово чи зворот, його варто повторювати вдома у різних комбінаціях, щоб дитина у такий спосіб засвоїла його собі на все життя. Слід також навчити дитину чітко і зрозуміло переказувати вивчене, почуте чи пережите. Передавання рідної мови – це річ природна, і це знання

зростає з дня у день непомітно, в міру того, як дитина розвивається, без великих зусиль, за однієї лише умови, «що рідна мова є постійно уживана вдома» [3, 14].

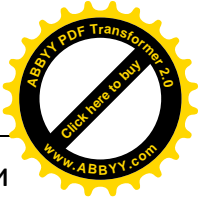
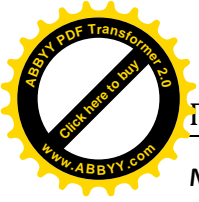
Під час проведення курсів для працівників дошкілля, що проводились із лютого по червень 1966 року у Філадельфії, майбутнім вихователям наголошували на тому, що кожний добре зорганізований садочок повинен налагоджувати тісну співпрацю з батьками, що проявляється у розумінні і пошані до праці, яка проводиться в даному садочку. Кожна мати чи батько покликані підтримати працю вчителів дошкілля та допомагати у розв'язанні проблем виховання їхньої дитини. Для цього батьки повинні бути ознайомлені з програмою виховання, за якою працює вихователь, а також дотримуватись даних принципів і правил, щоб була єдність вимог з обох сторін, щоб методи виховання дошкільника і вдома, і в дитячій установі переплітались та доповнювали одне одного. З цією метою Олена Климишин підготувала такі поради для батьків:

➤ батьки повинні дивитися на свою дитину відкритими очима, бачити її такою, якою вона є, а не такою, якою вони бажали б її бачити. Не одну дитину можна врятувати, якщо батьки в дитинстві не засліплені любов'ю зуміли б поставити її на правильний шлях;

➤ батьки повинні поступати з духом часу, знайомитись з новими методами у підході до виховання дитини. Це не значить відректися всього, що було, але до давнього додати нове і поєднати це в гармонійну цілість;

➤ батьки мусять мати в собі почуття спокою і певності (упевненості – І. Р.-Ю.). Дитина шукає авторитету, вона радо слухає і виконує доручення старших, але вона також дуже швидко спостерігає і пам'ятає усі недосягнення і непослідовність старшої за неї людини. Дитині треба пояснювати всі явища логічно, зрозуміло для її віку, щоб заспокоїти її уяву і розум, які дуже справно у дітей працюють [3, 63–64].

Педагоги українського дошкілля у діаспорі наголошують на тому, що можна багато дізнатися про дитину, приглядаючись та спостерігаючи за її взаємовідносинами з батьком і матір'ю. Звісно, всі батьки виховують своїх дітей по-своєму, за покликом серця, так, як їм підказує їхній «батьківський інстинкт», але не завжди такий метод виховання правильний, і не завжди він йде на користь самому вихованцю. «Ми знаємо, що батьки це люди, які мали різні переживання у своєму житті і які можуть мати добрий, або злий вплив на дитину, – зазначає О. Климишин, – тому вчителька в садочку повинна познайомитись із батьками дітей, з їхніми проблемами, які вони

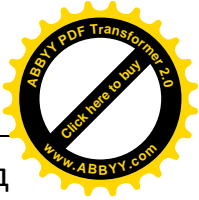
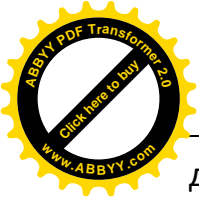
мають з приводу дитини. Завданням вчительки є звернути увагу, як батьки мають розуміти дитину та допомагати їй корисно розвиватися» [3, 63].

Коли батьки приводять дитину до садочка, для них так само починається новий етап у житті. Взаємовідносини матері і дитини набирають нового характеру, адже до цього часу мама для неї – це цілий всесвіт, у якому немає місця нікому чужому, дитина повністю ототожнює себе з матір'ю. У садочку у дошкільняти поступово виробляється самостійність, з'являться багато нових вражень, переживань, умінь. Інколи дитина настільки близько приймає у своє життя дитячий колектив, що сприймає його як другу сім'ю. Більшість батьків радіють подібним змінам і усвідомлюють, що садочок дає перший і найважливіший поштовх дитині до розуміння себе й свого оточення. Але в той же час батькам важливо не загубити ниточку довіри з рідною дитиною. Тому дуже важливо, щоб була співпраця і розуміння між батьками і садочком.

Щоб налагодити їх, педагоги українського дошкільця рекомендують проводити зустрічі виховательки з батьками кожного місяця під час шкільного року. На цих зустрічах батьки можуть обговорювати «поступ» їхньої дитини, методи, якими вони можуть собі допомагати у вихованні дитини і які призведуть до її кращого розвитку. Корисним є перегляд фільмів про виховання дітей, відвідування відкритих занять у садочку. Добре також, коли досвідчений вихователь дає молодим батькам завдання підготувати короткий реферат на виховні теми та розвинути дискусію. Отже, можемо виділити такі форми роботи українського дошкільного закладу із сім'єю в діаспорі:

- індивідуальні;
- наочно-інформаційні;
- колективні.

Програму навчання в дошкільному закладі педагог складає залежно від своїх знань та досвіду, на основі програми від Програмового комітету. Батьки повинні заздалегідь познайомитися з програмою садочка чи світлички і якщо вона їм не підходить з певної причини чи не подобається, не записувати туди свою дитину. Коли ж батьки погодились з умовами перебування та програмою навчання в даному садку і віддають туди дитину на виховання, то повинні сприймати вимоги наміченої програми і не диктувати педагогові своїх правил. Якщо ж батьки не мають повної

довіри до садочка чи виховника, то марною справою буде вимагати від дитини довіри та поваги до вчительки, в той час, як у її присутності батьки відкрито піддають сумніву педагогічну професійність вихователя.

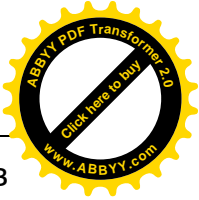
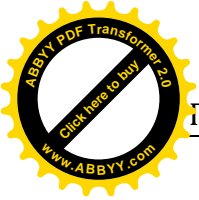
«Без довіри до вчительки, – наголошує Я. Грабовенська-Телепко, – неможливо мати об'єктивного підходу до правильного навчання і в такій атмосфері недовіри дитина небагато науки скористає» [1, 81–82].

Крім усього названого вище, батьки беруть активну участь та допомагають педагогам практично під час перебування дитини у школі, садку. Опікуни класів (груп) складають списки чергування, таким чином кожна мати (чи батько) кілька разів на рік чергує. Чергування триває з 9 години ранку до 13 години дня. В цей час батьки допомагають приготувати потрібні для занять матеріали, читають з дітьми, працюють з невеличкими групами, асистують вихователям, допомагають влаштувати обідню перерву тощо. У випадку, якщо хтось із батьків з якоїсь причини не має можливості чергувати у визначений день, адміністрація школи наголошує на необхідності знайти заміну, а в непередбачених випадках повідомити опікуна класу. В обов'язок опікуна входить нагадування батькам про чергування [2].

Батьки, в свою чергу, за необхідності, можуть «замовити» побачення з директором чи співдиректором, подати загальні пропозиції щодо влаштування садка усно чи у письмовій формі через опікуна [2]. Більше того, якщо батьки мають вагомі причини та конкретні пропозиції щодо покращення та вдосконалення програми, за якою проходить навчально-виховний процес у садочку, що відвідують їхні діти, та вважають за необхідне внести певні зміни до програми, вони можуть офіційно звернутися до Програмового комітету або до директора школи [2]. Програмовий комітет (або Програмова комісія) – одна із ланок, що діє при світовій Раді Дошкілля (СРД), Управі (Раді директорів), їй підлягає і займається виготовленням програмових матеріалів, інструкцій, лекцій та вдосконаленням навчально-виховних програм.

Висновки. Отже, переслідуючи спільні для батьків та педагогів мету і завдання гармонійного розвитку дітей дошкільного віку в українській діаспорі, батьки зобов'язані:

- слідкувати, щоб звичною і постійною розмовною мовою у сім'ї була українська;
- повторювати та закріплювати вивчений в садочку матеріал;

- систематично спілкуватись із педагогами і таким чином бути в курсі всіх останніх новин із життя садочка, особливостей виховання власної дитини та шляхів подолання можливих труднощів;
- брати активну участь та допомагати в організації навчально-виховного процесу дитячого садка;
- цікавитись життям дитини за межами сім'ї – вулиця, садочок, коло друзів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грабовенська-Телепко Я. Що дає нашим дітям садочок. Збірник матеріалів курсу працівників дошкілля, що відбувся заходом виховної комісії Союзу Українок Америки / Ярина Грабовенська-Телепко / За ред. Пеленської І. – Філадельфія, 1966 р. – 91 с.
2. Загальна характеристика програми школи ім. Цьопи Паліїв (Канада) – Режим доступу до сайту школи – <http://www.tsiopa-shkola.ca>.
3. Климишин О. Наші світлички. Дитяча світличка і Рідна Хата (співпраця батьків зі світличкою) / Олена Климишин // Наше життя (США). – 1972. – грудень. – С.14.
4. Магус С. Дитячі садки стали потребою нашого життя / Стефанія Магус // Промінь (Канада). – 1967. – листопад. – С. 22–23.
5. Щука М. Співпраця батьків у дошкільному вихованні дитини. Зб. доповідів на сесії для справ українського дошкілля / Марія Щука. – Торонто, 1965. – 92 с.

РЕЗЮМЕ

И. Р. Рудницкая-Юрийчук. Роль сотрудничества дошкольного учреждения с родителями воспитанников в украинской диаспоре США и Канады.

В статье рассматриваются особенности организации и совместной деятельности родителей и воспитателей украинского детского сада в диаспоре США и Канады. Автор выделяет необходимость тесного сотрудничества воспитательного заведения с семьёй, мотивируя этот факт улучшением качества учебно-воспитательного процесса в украинском детском саду.

Ключевые слова: украинская диаспора, дошколье, учебно-воспитательное заведение, задание, сотрудничество, родители, дети дошкольного возраста, формы работы, педагог.

SUMMARY

I. Rudnytska-Yuriychuk. A role of collaboration of preschool establishment with parents of children in Ukrainian diaspora of the USA and Canada.

In the article the features of organization and joint activity of parents and educators of Ukrainian preschool in the Diaspora of the USA and Canada are considered. An author marks the necessity of close collaboration and explains this fact as the improvements of quality of process of education and studies of under-fives in Ukrainian preschool.

Key words: Ukrainian Diaspora, pre-school, educational institution, assignment, cooperation, parents, preschool-age children, workings forms, pedagogue.